

København 10. januar 2014

Replik: BCG analysens kortlægning af vejledningsindsatsen i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse

Boston Consulting Group (BCG) har udarbejdet en undersøgelse af UU-centrenes nuværende opgaver og det dermed forbundne ressourceforbrug.

Generelt og helt overordnet anfægter UU DANMARK analysens grunddesign og dermed vederhæftighed. Analysegrundlaget forekommer noget spinkelt: Bl.a. blev den del af analysen som omfatter surveys til vejlederne foretaget i samme periode, som en betydelig del af vejlederne var lock outet og derfor ikke havde mulighed for at svare. Dertil kommer, at vejledningens målgruppe: de unge og deres forældre slet ikke indgår i undersøgelsen.

Selve analysedesignet var stærkt fejlbehæftet og derfor meget vanskeligt at besvare for både ledere og vejledere. Her blot et par eksempler:

- der blev spurgt ind til ikke eksisterende uddannelsesparathedsvurderinger i ungevejledningen
- analysen har på det nærmeste ignoreret STU-vejledningen, hvilket har gjort, at STU-vejledernes besvarelsers validitet er meget usikre
- der blev spurgt ind til fordelingen af vejledningsaktiviteter, men vejledningssamtaler, som er den væsentligste post, var slet ikke en svarmulighed
- mange af spørgsmålene var af en sådan karakter, at der i den grad kunne tolkes på, hvad det egentlig var, der blev spurgt om

Rationalet bag analysen er, UU skal have mere fokus på kerneopgaverne. Andre undersøgelser viser, at UU netop løser kerneopgaverne til både brugernes og samarbejdspartneres store tilfredshed. Når UU centrene løser mange andre opgaver end blot kerneopgaverne, skyldes det, at kommunerne køber UU til opgaveløsninger, fordi de kan se, at UU effektivt binder en koordineret ungeindsats sammen. Det har vist sig tydeligt i Ungepakken. UUs rolle og funktion som koordinator i den samlede og sammenhængende ungeindsats i kommunerne, anvendes af BCG som argument for at reducere i vejledningsniveauet, hvilket kan synes noget paradoksalt, se også replik til initiativ 9.

I Finansministeriets resumé af BCG analysen synes retorikken at afsløre en (på forhånd styrende?) holdning:

”De unge vil som udgangspunkt ikke få mindre vejledning, de vil få en anden type vejledning, end de får i dag. Flere unge, og deres forældre, vil skulle bruge digitale afklaringsværktøjer på ug.dk. Andre vil skulle kontakte eVejledning, hvis de har brug for at tale med en vejleder. Men det betyder ikke, at den samlede serviceoplevelse forringes. Tværtimod har kanaler som ug.dk og eVejledning en række distinkte fordele, som kan betyde, at kvaliteten øges, herunder særlig øget tilgængelighed og et bredere perspektiv på vejledning.” (Vores kursivering).

Sidste sætning er en uverificérbar påstand, alene af den grund at eVejledning kun kan måles på kvantitet men ikke kvalitet, da brugerne er anonyme og derfor ikke kan indgå i en kvalitetsanalyse af den service, de modtager.

BCG har samlet set identificeret 13 forslag til initiativer. Nedenstående er UU DANMARKS replik til hvert af de 13 initiativer.

Initiativ 1 består af en delvis automatisering af uddannelsesparathedsvurdering af grundskoleelever baseret på objektive kriterier, samt en fremrykning af denne til 8. klasse. Foreslået besparelse i alt 21,4 MDKK

Indledningsvis er det vigtigt at påpege, at beregningen at 4,9 % af medarbejdernes tid går til uddannelsesparathedsvurdering bygger på et forkert grundlag: i analys materialet blev *ikke* blev spurgt ind til, hvor meget vejledningssamtaler fylder i den samlede vejledningsaktivets tidsforbrug (jvf. fig. 23). Vejlederne har i deres besvarelser givet udtryk for, hvordan de brugte tiden ud over vejledningssamtaler, og har derfor ikke har taget hensyn til fordelingen af vejledningssamtaletid i forbindelse med de forskellige opgaver. I det hele taget er det problematisk, at gennemføre en tidsforbrugsundersøgelse i (opgavestyrede organisationer), der arbejder med en detaljeringsgrad af procenter af procenter, hvor medarbejdere skal redegøre for opgaver, der fylder 13 minutter på en arbejdsuge på 37 timer.

Objektive kriterier: Rapporten nævner det som et problem, at der er forskellige kriterier i UU-centrene. Det skyldes for det første, at UU selv måtte opfinde kriterierne, da ministeriet ikke ville udsende retningslinjer i sin tid. UU DANMARK ser frem til en udarbejdelse af fælles kriterier, som ungdomsuddannelser, grundskoler og UU kan bygge arbejdet på. En 'automatisering' (BCGs terminologi) afskaffer det brede syn på kompetencer, som uddannelsesparathedsvurdering hidtil har hvilet på, og som klart er fremhævet i forhold til evalueringen af ungepakkerne og anden forskning om unges veje i uddannelsessystemet.

Hvis BCGs initiativ skal tolkes således, at elevplanen skal erstatte uddannelsesplanen, og at lærerne i højere grad skal ind over uddannelsesparathedsvurdering, bliver det vanskeligt samtidig at anbefale objektivitet. UU er institutions- og sektoruafhængig, og er dermed netop garant for objektivitet. I øvrigt er det værd at bemærke, at DLF selv erkender, at UU vejlederne er de fagpersoner omkring de unge, der har det bedste kendskab til ungdomsuddannelserne og dermed hvad der skal til for at gennemføre en påbegyndt ungdomsuddannelse.

Grundlæggende bygger tanker i rapporten på en logik, der fagligt set afskaffer vejledning som led i en udviklingsproces. Det matcher ikke unge menneskers udvikling fra barn til selvforsørgende voksen, men forudsætter, at 'særlige behov' kan defineres objektivt og standardiseret – og er konstante over tid. Det er en logik vi stærkt anfægter.

Initiativ 2 omhandler reduktion af vejledning direkte rettet mod elever, som UU-vejlederne i dag angiver ikke har særlige vejledningsbehov. Foreslået besparelse i alt 48,4 MDKK

Når vejlederne overhovedet angiver, at der er elever, der ikke har særlige vejledningsbehov, skyldes det,

at den tidligere reform af UU vejledningen netop ville målrette vejledning til elever og unge med særlige vejledningsbehov.

Analysen tager for givet, at elever, der umiddelbart virker klar til en ungdomsuddannelse, ikke har særlige vejledningsbehov, men en del af disse unge har netop et vejledningsbehov i forhold til at blive udfordret i deres valg af ungdomsuddannelse.

Endelig vil forslaget skabe endnu en stigmatisering af de elever, der skal gå den tunge gang til UU, fordi de endnu engang er stemplet som "de dumme".

Hvem skal stå med ansvaret for den vejledning, der finder sted i grundskolen? Hvis det er UU, hvordan skal man så placere Evejledning i grundskolevejledningen? Hvordan kan man gøre Evejledning ansvarlig for vejledningseffekten i lovmæssig forstand, når Evejledning ikke kan måles kvalitativt?

BCG påpeger usikkerheden om, hvem der har vejledningsforpligtelsen for hvem. Her tænkes usikkerheden mellem Evejledning og UU. UU har vejledningsforpligtelsen al den stund, det er UU der foretager uddannelsesparathedsvurdering og underskriver Uddannelsesplanen, uanset at den unge muligvis har været omkring Evejledning. I praksis henviser Evejledningen ofte unge til den stedlige UU vejleder, der ligger inde med viden om uddannelsesmuligheder lokalt.

Det er UUs klare standpunkt, at elektronisk baseret vejledning og tilgængelighed på sms, chat, Facebook, etc. er både et godt og nødvendigt supplement i vejledningen, og UU har derfor tidligere foreslået, at Evejledning integreres i de lokale UU centre, og dermed sammenkæder de muligheder for tilgængelighed, at være der, hvor de unge er, anonymitet etc. med lokalt kendskab til uddannelsessteder, praktikmuligheder og evt. også kendskab til den unges uddannelseshistorik i de tilfælde, hvor de unge ikke henvender sig anonymt. Det vil være interessant, at lave beregninger på en sådan integreret organisation. [UU centrene praktiserer allerede i stort omfang elektronisk baseret vejledning.](#)

At BCG ikke mener, de har fundet data der understøtter forskningen om forældrenes rolle (Christensen og Larsen 2011:21) og Rambøll rapport (2004) holder ikke. Forskningen og Rambøll-rapporten er netop data, der underbygger vigtigheden af, at forældrene har behov for at blive udfordret i deres viden om uddannelsessystemet. Derudover har BCG i analys materialet kun i meget ringe grad inddraget denne problematik.

Henvisningen til Bekendtgørelse om vejledning § 4 stk. 2. holder heller ikke, hvis man skal tage regeringens oplæg til EUD-reform alvorligt. Dens intentioner lægger netop op til, at vejledningen af alle elever skal styrkes, og det arbejder UU på at effektivisere ved netop at styrke gruppevejledning for alle elever. Dette skal suppleres med en lokal styrket indsats over for forældrene, så de også klædes på i forhold til en forståelse af uddannelsernes muligheder. Det kan hverken Evejledning eller ug.dk løfte.

Der henvises til Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU) review fra 2011 af, hvad der virker inden for vejledning. Den konkluderer klart, at de unge tillægger individuel vejledning størst værdi, og at vejledningsredskaber er et nyttigt supplement. Det er vi i UU meget enige i, og det er også grundlaget for

vores argumentation for at styrke vejledningen i grundskolen. Når BCG giver udtryk for, at det er deres erfaring, "at veltilrettelagt kollektiv vejledning kan begrænse individuel vejledning", bygger det på et meget spinkelt grundlag.

Initiativ 3 omfatter reduktion af vejledning direkte rettet mod elever, som UU-vejlederne i dag angiver har særlige vejledningsbehov, men som vil kunne erklæres uddannelsesparate baseret på objektive kriterier i 8. klasse. Foreslået besparelse i alt 61,5 MDKK

UU stiller sig meget skeptisk til at sætte lighedstegn mellem at være uddannelsesparat og det ikke at have et vejledningsbehov, og anfægter at der skulle være en given form for kausalitet mellem det at få høje karakterer og være i stand til at træffe et underbygget og realistisk uddannelsesvalg. Alene statistikken for hvor mange unge der enten frafalder en gymnasial uddannelse, eller ikke optages op en videregående uddannelse taler sit eget tydelige sprog herom.

Hvis den underliggende antagelse hos BCG er en manglende tiltro til at UU centrene og den enkelte vejleder er professional nok til objektivt at vurdere om eleven er uddannelsesparat, savnes data og dokumentation til at underbygge antagelsen.

Henvisningen til, at MBU i forbindelse med analysen vurderer, at ca. 20 % skal have en særlig indsats i grundskolen, skal formentlig finde sin baggrund i, at opdraget til analysen er formuleret af finansministeriet.

Initiativ 4 behandler en delvis erstatning af individuel vejledning med gruppevejledning for elever, som fremover skal modtage en særlig vejledningsindsats. Foreslået besparelse i alt 11,1 MDKK

UU DAMARK er enige i, at gruppevejledning og vejledning i fællesskaber som vejledningsværktøj skal styrkes såvel i grundskolen som i ungevejledningen. Gruppevejledning skal udvikles som metode i de sammenhænge, hvor det fagligt er muligt og relevant, bl.a. for at bryde vanetænkningen omkring gymnasievalget. Det gælder også i forhold til gruppen med særlige vejledningsbehov.

Men set i lyset af oplæg til EUD-reform, skal gruppevejledningen for *alle* elever i grundskolen netop styrkes, hvis målsætningen om at 30% skal vælge en erhvervsuddannelse i 2025 skal nås.

Men hvis målet med initiativet blot er at gøre gruppen af unge med særligt behov for vejledning mindre, så findes der ingen vejledningsfaglige argumenter herfor – men udelukkende et rationale om reduktion af omkostninger.

Initiativ 5 behandler en delvis erstatning af individuel vejledning med gruppevejledning for 15-17årige uden for grundskolen. Foreslået besparelse i alt 19,7 MDKK

UU ser gruppevejledning som supplement til vejledningen for denne gruppe som en god ide. Men det skal hænge sammen med en lokal indsats for målgruppen. Her tænkes blandt andet på metodeudviklingsprojekterne under satspuljemidlerne, som er i gang i UU'er rundt om i landet.

Der kan være logistiske problemer med at samle målgruppen i grupper. Eksempel: Sara faldt fra stx 1.g. 5. oktober p.g.a. psykiske problemer; Martin stoppede på hxx ved starten af 3.g. 29. september p.g.a. hash;

Viggo har opgivet at få praktikplads som mekaniker 17.oktober; Carla fra produktionsskolen.... etc., etc. Disse unge skal alle kontaktes indenfor 5 dage og have et nyt tilbud indenfor 30 dage. Den opsøgende indsats og det samlede tidsforbrug for vejlederen vil blive øget betydeligt, og frem for en nettobesparelse vil det i stedet være mere omkostningstungt delvist at erstatte den individuelle vejledning med gruppevejledning.

Enhver med det mindste kendskab til dette område vi kunne få øje på, at her vil være tale om en opgaveudvidelse. Ovennævnte nævnt uden at koble forældreinvolveringen ind i den foreslåede nye gruppevejledning.

Initiativ 6 behandler en delvis erstatning af individuel vejledning med gruppevejledning for 18-24 årige i UU-centrets målgruppe. Foreslået besparelse i alt 26,6 MDKK

Her gør samme logistiske problematik sig gældende, som beskrevet i replik til initiativ 5: Ofte kommer disse unge "drattende" – skal UU så imødekomme den unge med: "Du må lige vente til vi får samlet nogle flere – vi ringer når vi har til en gruppe"? Også her vil der være tale om omkostningsstigning frem for en omkostningsreduktion.

UU ser gruppevejledning som supplement til vejledningen for denne gruppe som en vejledningsfaglig god ide. Men det skal hænge sammen med en lokal indsats for målgruppen. Her tænkes blandt andet på metodeudviklingsprojekterne under satspuljemidlerne, som er i gang i UU'er rundt om i landet.

Gruppevejledning for denne gruppe skal i øvrigt også koordineres med UUs rolle i kontanthjælpsreformen.

Initiativ 7 omhandler en fokusering af den opsøgende forpligtigelse for 18-24 årige. Foreslået besparelse i alt 2,4 MDKK

Hvis ikke UU og den opsøgende vejledning, hvem skal så formå at bringe unge ufaglærte i uddannelse?

Hvis UU ikke opsøger den foreslåede målgruppe, kan det betyde flere unge henvender sig til jobcentre, og så bliver besparelsen på ét område til en ekstraudgift på et andet.

Også her skal et initiativ i givet fald koordineres med UUs rolle i kontanthjælpsreformen.

Læs også [Hands on eller hands off](#)

Initiativ 8 omhandler de vejledningsadministrative systemer. Der præsenteres to alternativer til besparelser på disse systemer. Det første alternativ indebærer genforhandling af kontrakter med leverandøren, UVdata. Det andet alternativ omfatter en fælles nyudvikling af et vejledningsadministrativt system. Foreslået besparelse i alt 11,2 MDKK

UU DANMARK anerkender BCGs præcise analyse af dette område. UU kan umiddelbart se fordele i begge modeller.

Ved genforhandling med UVdata sikres fortsættelse med et system, der overordnet set fungerer tilfredsstillende og er udviklet i samarbejde med UU.

Udvikling af et nyt system i statsligt regi kunne sikre både en bedre sammenkobling med Ungedatabasen og udveksling af data.

Flere UU center har allerede taget aktion på denne del.

Yderligere foreslås det i initiativ 9, at der gennemføres en fælleskommunal indsats, som kan bidrage til at realisere en reduktion af udgiftsniveauet til niveauet for det 20. billigste UU-center, ved hjælp af en række konkrete forslag. Foreslået besparelse i alt 39,0 MDKK

UU centrenes forskellige udgiftsniveau har sammenhæng med en forskellig kommunal prioritering og en forskellig brug af UU centrene i forbindelse med EGU, jobcentrenes ungeindsats, efterskolernes tilkøb af vejledning, kursusaktivitet for jobcenterunge og ungepakke II, som analysen ikke tager højde for.

Umiddelbart kan det undre, at BCG peger på det 20. billigste center og ikke det billigste?

Hvad anbefalinger af indsatser angår, er UU til stadighed i gang med at optimere og effektivisere på alle områder, der kan professionalisere og effektivisere vejledningsindsatsen. Det er et ledelsesansvar som alle UU ledere er bevidste om.

UU Danmark betvivler desuden BCG's økonomiske beregninger af udgiftsniveauet i analysen. Er det stigende udgiftsniveau et udtryk for stigende omkostninger for løsning af UU centrenes opgaver som beskrevet i afsnit 3.1.2.1 fig. 15 eller indeholder udgiftsstigningen også:

- Kommunale tilkøb af vejledning og administration af EGU (medtaget i afsnit 3.1.2.4. side 29 med 36 mio. kr.)
- Kommunale Jobcentrenes tilkøb af vejledning i forbindelse med Uddannelsespålæg og kurser for unge ledige
- Efterskolers tilkøb af vejledning hos UU centrene
- Kommunale skolers og hele kommuners tilkøb af undervisning i forbindelse med folkeskolens § 7 fag om Uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering. I de Kommuner der har tilkøbt UU centrenes vejledere til denne opgave er det tale om ret omfattende beløb.

Variation af udgiftsniveau mellem UU centrene kan skyldes ovenstående, der intet har med UU centrenes lovbefalede kerneydelser at gøre.

Initiativ 10 behandler muligheden for at samle udviklingsaktiviteter i en central udviklingsenhed.

Foreslået besparelse i alt 17,4 MDKK

UU DANMARK er netop etableret i 2010 med henblik på at være den centrale udviklingsenhed, som BCG efterlyser. UU DANMARK er et supplement til den regionale koordinering af udviklingsaktiviteter og de enkelte centres nødvendige udviklingsaktiviteter.

Det kan i det hele taget undre, at BCG ikke har haft større fokus på UU DANMARK i analysen.

Anbefalingerne bærer tydeligt præg af, at BCG ikke har haft forståelse af eller kendskab til UU centrenes proaktive indsats på netop dette område.

At BCG tager udgangspunkt det enkelte UU centres registrering af tid til udvikling, som beregningsfaktor for en besparelse på 18 mio. pr. år, er derfor misvisende.

Initiativ 11 omhandler en reduktion i antallet af UU-centre til enten 26 eller 7 UU-centre. I figuren nedenfor er potentialet præsenteret baseret på en reduktion til 26 UU-centre. Foreslået besparelse i alt 31,0 MDKK

UU DANMARK har tidligere argumenteret for etablering af et enstrengt vejledningssystem, hvor UU, Evejledning og Studievalg samles.

Lovgivningen lægger op til, at kommunerne selv planlægger egen ungeindsats. UU DANMARK kan bifalde, at der om et par år foretages en evaluering af de forskellige organisationsformers resultater.

Initiativ 12 behandler muligheden for en optimering af driften af ug.dk. Foreslået besparelse i alt 3,3 MKK

Ingen kommentarer, da anbefalingerne er usikre på baggrund af usikkerheden om ug.dks fremtid.

Initiativ 13 omhandler muligheden for en optimering af eVejledning. Foreslået besparelse i alt 5,5 MDKK

UU DANMARK ser en klar optimering og opkvalificering ved at lade UU centrene integrere Evejledningen jvf. replik til initiativ 2.

En besparelse på dette område i relation til analysens mål om at flere skal benytte Evejledningen synes umiddelbart modstridende.

UU DANMARK og Danmarks Vejlederforening står naturligvis til rådighed for yderligere kommentarer og dialog.

Med venlig hilsen,

Formand, UU DANMARK

Formand, Danmarks Vejlederforening